

Danmarks Ud- og Indførsel af Landbrugsprodukter 1867-68 sammenlignet med tidligere Aar.

Kornudførslen. Udførslen i pCt. til de forskjellige Lande. Udførslen fra de enkelte Landsdele. Kreaturudførslen. Udførslen til de forskjellige Lande. Udførslen fra de enkelte Landsdele; stærkt aftaget fra Nerne; Indfyndelsen af den trykfedde Englandshandel. Udførslen af Smør, Kjød, Flæsk, Uld, Oliekager, Ben. De vigtigste Afsetningssteder for disse Produkter. De forskjellige Landbrugsprodukters vigtigste Udførselsbyer. Udførslen i Landbrugsaaet 1ste Oktober 1867—30te September 1868.

Fra det statistiske Bureau er for nys udkommet en Udsigt over Ind- og Udførslen i Finantsaaret 1867—68, og der meddeles tillige nogle Sammenstillinger med de 2 foregaaende Finantsaar. Vi skulle meddele nogle af de interessanteste Punkter i disse Sammenstillinger, men gjøre først opmærksom paa, at Aargangene i disse ere regnede fra 1ste April til 31te Marts, altsaa svarende til vedkommende Finantsaar, en Ulempe, som vi ved Sammenstillinger i Slutningen af disse Meddelelser skulle søge at raade Bod paa.

• Kornudførslen:

	1865—66.	1866—67.	1867—68.
Udførslen af ufor-			
malet Korn var	3,633869 Tdr.	2,950162 Tdr.	2,776007 Tdr.
Udførslen af for-			
malet Korn var	204721 —	169666 —	203621 —
Indførslen af ufor-			
malet Korn var	148877 —	209439 —	349368 —
Indførslen af for-			
malet Korn var	5403 —	6419 —	6458 —

1865—66. 1866—67. 1867—68.

Den hele Udførsel,
naar Indførslen fra=

drages, var altsaa 3,684260 Tdr. 2,903970 Tdr. 2,623802 Tdr.

Det er naturligvis navnlig til England, at den største Udførsel, lidt over Halvdelen, finder Sted. I det sidste Aar stiller Fordelingen sig saaledes, at der til

England er udført	51,8 %	af hele Udførslen
Norge	18,5 —	—
Slesvig og Holsten	12,6 —	—
Sverig	9,6 —	—
Holland	3,8 —	—
Færøerne, Island, Grønland	1,8 —	—
Hamborg og Lübeck	1,0 —	—

— Vor Hvede udføres navnlig til England (i 1867—68 53,5%), Sverig (17,5%) og Slesvig og Holsten (13,8%); Rugen gaaer især til Sverig (32,7%), Norge (23,8%) og Slesvig og Holsten (23,0%), medens Holland, der tidligere var et væsentligt Rugemarked for os, kun har taget 6,8 og England næsten intet (kun 0,6%). Af Byg og Malt tager England 40,8%, Norge 33,4% og Slesvig og Holsten 11,2%. Det meste af den udførte Havre gaaer til England 82,6%, og Slesvig og Holsten tager næsten hele Resten 8,9%. Bønner, Ærter og Vikker sendes navnlig til Slesvig og Holsten (27,8%), Norge (26,2%), Sverig (18,2%) og England (15,2%). Den meste Boghvede udfibes til Slesvig og Holsten (80,8%) og næsten hele Resten til Holland (18,1%). Handelen med Raps og anden Sæd til Oliepresning synes at være ligesaa uregelmæssig, som Høsten er usikker og forskjellig det ene Aar fra det andet; England tager kun lidt, omtrent 6%, men medens Holland i 1867—68 har taget 35,2% og 1866—67 endog 55,1%, tog det kun 10,5% 1865—66, i hvilket Aar Preussens derimod tog 39,8%, medens det 1867—68 slet intet har taget.

Nedenstaaende Tabel, der viser Udførslen fra de enkelte Landsdele, kaste et interessant Lys over disses

Agerbrugsforhold. 3 Aaret 1867—68 udførtes angivet i pCt., fra

	Hvede.	Rug.	Byg og Malt.	Havre.	Bønner, Erter, Biffer.	Bog- hvede.	Raps o. Ig.
Sjælland . .	42,9	42,4	29,0	9,5	37,9	0,7	28,5
Bornholm . .	„	0,5	0,1	0,1	0,6	„	0,2
Møen, Falster og Lolland .	33,8	0,2	13,6	0,8	18,7	„	17,5
Fyen, Lange- land og Erø	16,7	28,5	24,5	11,6	36,6	12,5	26,7
Sjælland . .	6,6	28,4	32,8	78,0	6,2	86,8	27,1

Som man sees, falder Hvede-, Bælgfrugt- og tildels Rug- og Rapsudførslen paa Øerne, hvorimod Havre, Boghvede og tildels Bygudførslen falder paa Sjælland. Navnlig maa den store Havreudførsel fra Sjælland tildrage sig Opmærksomheden, og sjønt Jordbunds- og tildels Klimatforholdene sikkert for en Del begrunde denne store Havreudførsel, tyder den dog tillige hen paa, at der i større Dele af Sjælland, end man skulde have troet, endnu følges et Sædskifte og Agerdyrkningsystem, der ikke kan kaldes rationelt.

Den samlede Kornudførsel var i Aaret 1867—68 fra

Sjælland . . .	806157 Tdr. eller 26,9% af hele Landets	Udførsel
----------------	---	----------

Bornholm . . .	4175 — —	0,1 — —
Møen, Falster og Lolland . . .	334301 — —	11,2 — —
Fyen, Langeland og Erø	602859 — —	20,1 — —
Sjælland	1,247520 — —	41,7 — —

Øernes Kornudførsel i Forhold til hele Landets Udførsel er altsaa aftaget i de sidste 3 Aar, medens Sjællands er steget, jaaledes at medens dettes 1865—66 kun udgjorde $\frac{1}{3}$ af Danmarks hele Kornudførsel, beløb den sig som ovenfor sees i 1867—68 til over $\frac{2}{5}$ deraf.

Kreaturudførslen for de 3 Aar stiller sig saaledes:

	1865—66.	1866—67.	1867—68.
Hefte	6653 Stfr.	11619 Stfr.	7643 Stfr.
Stude og Køer	49505 —	55844 —	51969 —
Kalve	1189 —	1223 —	1093 —
Faar, Lam, Geder	38878 —	19604 —	9766 —
Svin	41483 —	39455 —	44825 —
Grise	10094 —	13704 —	10619 —

Bed en Bedømmelse af denne Udførsel maa imidlertid sees hen til, at vi, navnlig fra Sverig og Slesvig, indføre et ikke ringe Antal, der navnlig i de sidste Aar har været i Stigen for Hornkvægs Bedkommende, men derimod i stærk Afstagen for Svin og Faars Bedkommende. Indførslen var nemlig af

	1865—66.	1866—67.	1867—68.
Hefte	2238	1649	2366
Hornkvæg	8380	9841	14527
Faar og Lam	8654	5876	5025
Svin og Grise	11329	5763	2620

Naar denne Indførsel fradrages, bliver altsaa den virkelige Kreaturudførsel for

	1865—66.	1866—67.	1867—68.
Hefte	4415	9970	5277
Hornkvæg	42314	47226	38535
Faar og Lam	30224	13728	4741
Svin og Grise	40248	47396	52824

Udførslen af Faar har altsaa i alle 3 Aar været i overordentlig stærk Afstagen, hvorimod Udførslen af Svin har været i Tiltagen. I det sidste Aar har ogsaa Udførslen af Kvæg været forholdsvis ringe, hvilket næsten helt og holdent skyldes Nerne.

Det Tryk der i de sidste Aar er lagt paa Englands-handelen har meget kjendelig formindsket Udførslen til dette Land, og paa den anden Side stærkt forøget den gamle Udførsel over Slesvig og Holsten, som er steget fra 58,6% af den samlede Udførsel i 1865—66 til 72,5% i 1866—67 og

endog til 82% i 1867—68. Denne Forandring i Handelsstrømningerne vil yderligere fremgaa af nedenstaaende Tabeller, i hvilke der intet Hensyn er taget til de stedfundne Indførsler.

Der udførtes nemlig til

		Heste.	Hornkvæg.	Faar og Lam.	Svin og Grise.
England . . .	1865—66	6	10794	27326	2061
—	1866—67	33	8997	8723	237
—	1867—68	2	6138	2920	39
Slesvig og Holsten	1865—66	3596	33566	7927	41558
—	1866—67	5585	45545	7208	44266
—	1867—68	5866	45761	5347	46392
Hamborg og Lübeck	1865—66	2733	4837	1785	4759
—	1866—67	4161	1858	3405	5091
—	1867—68	983	638	951	3791
Sverig og Norge	1865—66	120	1435	939	2975
—	1866—67	1639	666	252	3565
—	1867—68	559	522	548	5222

Som man seer, er Kvægudførselen til England aftaget med $\frac{2}{5}$, og Faareudførselen er i det sidste Aar næsten kun $\frac{1}{10}$ imod det første.

Byliland staaer aldeles overvejende højest med Hensyn til Kreaturudførselen; i 1867—68 udførtes nemlig fra

	Heste.	Hornkvæg.	Faar og Lam.	Svin og Grise.
Sjælland	241	3644	3458	5664
Vornholm	"	"	"	"
Møen, Falster og Lolland.	64	873	1104	4979
Fyen, Langeland og Vro .	556	748	232	2722
Byliland	6782	47797	4972	42079

Medens Udførselen af Hornkvæg i de sidste 3 Aar har været i stærkt Fald paa Verne, saa at der i det sidste ikke udførtes stort over Halvdelen mod det første, har den været i forholdsmæssig Stigen i Byliland. Forklaringen heraf ligger nær for Haanden; Englands-handelen, der aabnedes 1865, be-

gundte under meget lyse Udfigter; dette bragte mange Landmænd paa Verne til at tænke paa Fodning og Kvægudførsel, men som enhver anden Opblusjen faldt snart denne Lyft, da Forholdene stillede sig mindre gunstige, hvorimod Infflands gamle Kvægopdrættende og Kvægfedende Egne derved fik en Støtte og Opmuntring, som ikke helt har tabt sig, selv om Handelen paa Grund af den mindre fordelagtige Englandsandel i de sidste Aar atter for en Del har vendt sig ad de gamle Veje.

Udførslen af Smør har i 1867—68 været noget mindre end i de 2 foregaaende Aar. Den udgjorde nemlig i

	1865—66.	1866—67.	1867—68.
Salt	43376 Tdr.	44534 Tdr.	40504 Tdr.
heraf gik til England .	26863 —	28693 —	26650 —
— Norge .	7651 —	8903 —	8284 —
— Slesvig og Holfsten .	6103 —	4500 —	4655 —

Smørhandelen synes altsaa temmelig fast, eftersom at baade Udførselsmængderne og disses Fordeling mellem de nævnte Lande omtrent er lige stor for hvert af de 3 Aar. Ligeledes har Indførslen ogsaa hvert Aar omtrent været lige stor, nemlig lidt over 2000 Tdr., der navnlig komme fra Sverige, Slesvig og Holfsten.

For Kjød og Flæsk stiller Udførslen med Fradrag af Indførslen sig saaledes:

	1865—66.	1866—67.	1867—68.
Flæsk og Skinker .	12,842478 <i>M</i>	8,996899 <i>M</i>	7,462338 <i>M</i>
Kjød, Pølser o. lg.	1,743477 —	885941 —	1,927065 —

Det er navnlig til England, at Flæsk og Skinker blive sendte, nemlig noget over Halvdelen, og $\frac{1}{4}$ gaaer til Norge, hvorimod noget over Halvdelen af Kjød bliver sendt til Norge og omtrent $\frac{1}{4}$ til England; Kjødudførslen til dette Land har været i Stigning. Kjødudførslen kommer navnlig fra vore nordlige Vilande, især Island.

Af Uld har

	1865—66.	1866—67.	1867—68.
Udførslen været .	4,147258 $\mathcal{R}$	3,137214 $\mathcal{R}$	2,511717 $\mathcal{R}$
og Indførslen — .	848791 —	698848 —	591017 —

Det vigtigste Affætningssted for vor Uld er England, hvortil noget over Halvdelen udføres; til Sverig affattes $\frac{1}{7}$, til Norge omtrent $\frac{1}{10}$ og til Slesvig og Holsten omtrent $\frac{1}{15}$.

Udførslen af Diefager, der for den overvejende Del gaaer til England, er heldigvis i Aftagende, om end den stærke Aftagen i det sidste Aar væsentlig skyldes de høje Priser paa Kraftfoder. Der udførtes nemlig

1865—66.	1866—67.	1867—68.
6,993412 $\mathcal{R}$	6,282452 $\mathcal{R}$	4,650632 $\mathcal{R}$

Af raa, hele, knuste og malede Ben og Tænder udførtes

1865—66.	1866—67.	1867—68.
10,072224 $\mathcal{R}$	3,488817 $\mathcal{R}$	4,457920 $\mathcal{R}$,

der næsten alt sendtes til England.

Med Hensyn til det Kvantum, der udføres fra de forskjellige Havne vise Tabellerne tydeligt det betydelige Omfang, som mange af vore Provinsbyers Handel har faaet, og navnlig gjælder dette for Aarhus, Odense, Randers og Horsens Bedkommende, fra hvilke Udførslen af flere Artikler betydelig overstiger den fra Kjøbenhavn, hvilket tildels vil fremgaa af nedenstaaende Riste, hvor vi have ordnet Byerne efter det Kvantum af de forskjellige nævnte Produkter, der udfiktes fra dem. Saaledes bliver der udfikibet mest

Hvede fra Raskov, dernæst fra Bandholm, Ræstved, Nykjøbing (p. F.), Rudkjøbing, Sarkjøbing, Kjøbenhavn, Odense, Nysted, Stege.

Rug fra Kjøbenhavn, Odense, Randers, Aarhus, Nyborg, Horsens, Faaborg, Aalborg, Holbæk.

Byg fra Aarhus, Horsens, Odense, Kjøbenhavn, Raskov, Ræstved, Kallundborg, Rudkjøbing, Randers, Bandholm.

- Havre fra Aarhus, Randers, Nykjøbing p. M., Aalborg, Thisted, Horsens, Odense, Vejle, Skive, Hobro, Kjøbenhavn.
- Ærter fra Kjøbenhavn, Nyborg, Faaborg, Årsens, Rudkjøbing, Helsingør.
- Mel og Gryn fra Kjøbenhavn, Helsingør, Aarhus, Randers, Foldingbro.
- Kaps fra Aalborg, Kjøbenhavn, Stege, Erøskjøbing.
- Oliefager kun fra Kjøbenhavn, Aarhus, Foldingbro og Helsingør.
- Smør fra Kjøbenhavn, Aarhus, Randers, Frederikshavn, Løkken, Horsens.
- Flæsk og Skinker fra Kjøbenhavn, Varde, Aarhus, Ringkjøbing, Holstebro, Helsingør, Randers, Hjørring, Løkken.
- Kjød fra Randers, Helsingør, Kjøbenhavn, Løkken, Frederikshavn, Hjørring, Ribe.
- Heste fra Kolding-Haderslev Chaussé, Ribe-Tønder Chaussé, Foldingbro, Erøskjøbing.
- Hornkvæg fra Foldingbro, Ribe-Tønder Chaussé, Kolding-Haderslev Chaussé, Aarhus, Randers, Kjøbenhavn, Korsør.
- Faar osv. fra Kjøbenhavn, Korsør, Kolding-Haderslev Chaussé.
- Svin fra Ribe-Tønder Chaussé, Korsør, Aarhus, Nykjøbing p. F., Horsens, Vejle.
- Uld fra Kjøbenhavn, Ribe, Aarhus, Horsens, Randers.
- Ben fra Kjøbenhavn, Aarhus, Aalborg, Rjøge, Horsens, Randers.

Da, som Etatsraad Tesdorpf ifjor i „Ugefrift for Landmænd“ gjorde opmærksom paa, Udførslen regnet efter Finantsaarene fra 1ste April til 31te Marts ikke kaster noget Lys over Høstudbyttet af de enkelte Aar, hvorimod dette bedre vilde naaes ved at sammenfatte Udførslen aarvis fra 1ste Oktober—30te September, have vi i nedenstaaende Tabel samlet

disse Data for det sidst forløbne Aar og sammenlignet dem med Middeltallet af de 3 foregaaende Aar. Derved naaes altsaa tildels en Sammenligning af Høsten 1867 med de 3 Aar 1864—66. Vi angive for en Nøjagtigheds Skyld tillige Indførslen, men kun af det uformalede og malede Korn, da der ikke findes Opgivelser for de andre Produkters Bedkommende i det statistiske Bureaus Fjerdingaars-Beretninger, et Savn, som imidlertid for Fremtiden ventelig vil blive udfyldt, og hvorved en endnu nøjagtigere Opgjørelse af den virkelige Udførsel af Landbrugsprodukter vil kunne naaes.

Ud- og Indførslen fra 1ste Oktober 1867 til 30te September 1868 findes paa omstaaende Tabel opgivet for hvert Fjerdingaar og tillige samlet for hele Aaret til Sammenligning med Middeltallet af de foregaaende 3 Aar 1864—67, regnede fra 1ste Oktober 1864 til 30te September 1867.

Udførsel.

Produkternes Navn.	Fra 1ste Oktbr. til 31te Decbr. 1867.	Fra 1ste Sa- nuar til 31te Marts 1868.	Fra 1ste April til 30te Juni 1868.	Fra 1ste Juli til 30te Sept. 1868.	Maret fra 1ste Oktbr. 1867 til 30te Septbr. 1868.	Øjennemsnit af de 3 Aar 1ste Oktbr. 1864 til 30te Septbr. 1867.
Korn:						
Boghvede i Tdr.	1,339	613	157	66	2,175	6,121
Byg . . . "	480,271	315,125	290,075	88,159	1,173,630	1,398,565
Bønner . . . "	"	"	"	"	"	2,906
Erter . . . "	9,692	3,285	5,274	4,841	23,092	40,565
Havre . . . "	185,729	249,780	257,704	45,219	738,432	650,169
Hvede . . . "	113,535	90,809	72,797	93,421	370,562	417,664
Malt . . . "	824	289	1,605	893	3,611	3,667
Rug . . . "	69,702	45,749	61,749	73,928	251,128	410,527
Viffer . . . "	341	1,416	690	275	2,722	3,427
Mel og Grøn:						
Boghvede i H	30,918	23,319	19,799	12,825	86,861	20,758
Byg . . . "	783,832	1,102,283	2,602,748	644,617	5,133,480	7,490,679
Bønner . . . "	"	"	"	"	"	5,236
Erter . . . "	"	"	"	"	"	25
Havre . . . "	1,257	2,177	9,894	724	14,052	13,499
Hvede . . . "	8,132,218	4,495,762	4,557,865	8,302,843	25,488,688	18,657,515
Malt . . . "	"	"	2,580	5,176	7,756	"
Rug . . . "	3,598,170	4,810,849	4,052,361	4,828,712	17,290,092	7,561,734
I alt. Ufformalet						
Korn i Tdr.	861,433	707,066	690,051	306,802	2,565,352	2,933,611
Formalet Korn "	62,732	52,172	56,226	68,974	240,104	168,747
Raps . . . "	6,185	1,647	1,133	37,412	46,377	91,372
Heste . . . Stk.	450	3,899	1,939	1,195	7,483	8,176
Hornkvæg . . . "	11,877	2,187	28,242	8,847	51,153	48,278
Kalve . . . "	140	217	267	727	1,351	1,051
Faar o. Ig. "	2,632	165	1,723	3,001	7,521	21,858
Svin og Grise "	6,863	4,146	20,287	14,896	46,192	50,790
Smør . . . Tdr.	14,342	6,295	5,797	15,768	42,202	39,957

Indførsel.

Korn:						
Boghvede Tdr.	1,332	636	937	488	3,393	2,527
Byg . . . "	4,812	1,807	3,593	1,356	11,568	10,690
Bønner . . . "	1	"	1	25	27	151
Erter . . . "	1,594	1,306	6,652	1,557	11,109	5,968
Havre . . . "	4,869	6,948	1,187	5,320	18,324	19,967
Hvede . . . "	37,087	5,812	22,595	18,761	84,255	37,993
Mais . . . "	64	"	248	10	322	"
Malt . . . "	162	148	81	107	498	391
Rug . . . "	89,707	22,942	98,092	93,556	304,297	112,184
Viffer . . . "	10	3	31	"	44	452
Mel og Grøn:						
Boghvede i H	198,484	83,235	255,019	120,231	656,969	521,297
Byg . . . "	24,607	10,987	9,817	30,021	75,432	191,247
Havre . . . "	50,025	16,850	88,216	3,674	158,765	160,959
Hvede . . . "	96,219	28,960	41,532	84,057	250,768	258,017
Malt . . . "	"	"	420	"	420	"
Rug . . . "	37,942	15,320	26,553	20,135	99,950	130,352
I alt. Ufformalet						
Korn i Tdr.	139,642	39,604	133,590	121,186	434,022	190,328
Formalet Korn "	2,038	777	2,109	1,291	6,215	6,312